

arena skolinformation
arbetslivskoll.se

Spelfilm om arbetslivet

Lärarhandledning

Om handledningen

Den här lärarhandledningen är producerad av Arena Skolinformation, en del av Arenagruppen, i nära samarbete med ett antal fackförbund. Den kan med fördel användas tillsammans med våra andra utbildningsmaterial och filmer om arbetsliv och arbetsmiljö.

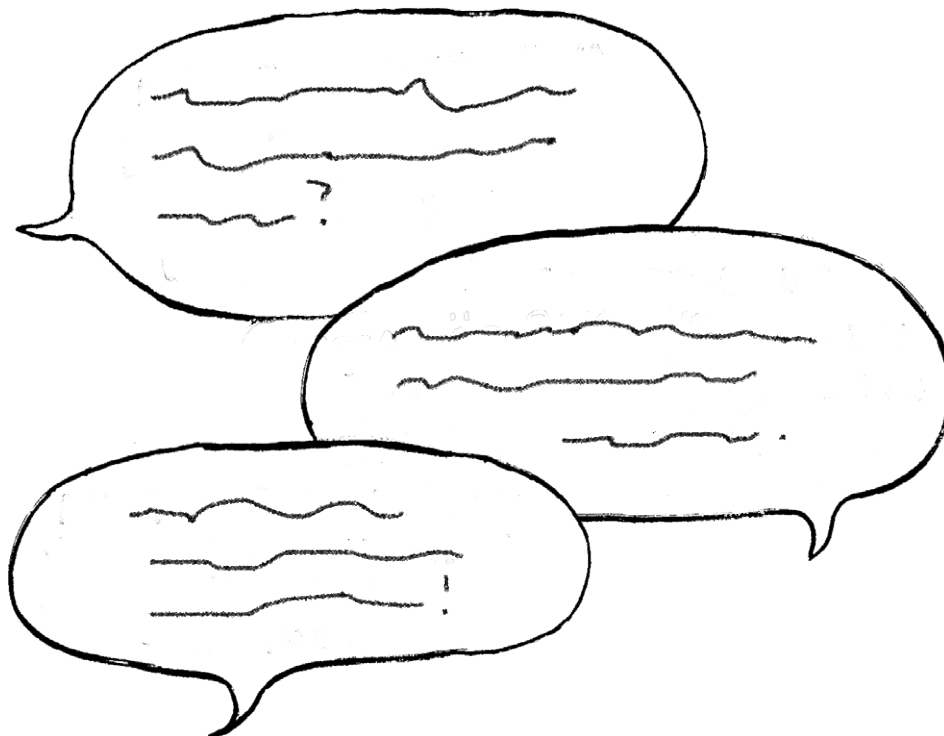
Handledningen vänder sig till dig som vill arbeta med spelfilmer om arbetslivet som pedagogiskt verktyg. Den riktar sig främst till lärare i svenska på gymnasiet men kan även användas i andra ämnen och skolformer.

I handledningen hittar du ett urval av filmer som berör temat arbete, ett förslag på samtalsmodell för filmsamtal, förslag på hur ni kan jobba vidare med frågor om arbetsliv och arbetsmiljö, samt kopplingar till läroplaner och ämnesplaner.

Film som pedagogiskt verktyg

Genom att se en film tillsammans och diskutera det som tas upp skapas både förståelse för andra människors erfarenheter och ett utvecklande av det egna språket.

Arbete och arbetsvillkor är ett vanligt tema både i filmer som utspelar sig i nutid och i en historisk kontext. Att se filmer som utspelar sig i människors arbetsvardag ger oss inblick i olika människors livsvillkor och kan leda till givande samtal som ger upphov till nya tankesätt och perspektiv.

Här är ett urval av filmer som på olika sätt berör temat arbete och som med fördel kan användas i undervisningen i svenska eller andra ämnen. Längre ner hittar du ett förslag på en samtalsmodell.

After Work

(Dokumentär, Erik Gandini, Film i Väst, 2023)

I denna dokumentärfilm undersöks arbetets roll i våra liv. Kommer den nya tekniken att göra att vi behöver jobba mindre och vad gör det i så fall med oss? Vi får möta människor i olika länder med vitt skilda förhållningssätt till tid och arbete och ställs utifrån deras berättelser inför existentiella frågor om arbete och fritid.

Butiken

(Ami-Ro Sköld, TriArt, 2022)

I filmen Butiken får vi följa några anställda i en lågrismatkedja som pressas under dåliga arbetsvillkor. Samtidigt som en grupp hemlösa försöker ta tillvara avfallet från butiken. Filmen är en blandning av spelfilm och animationer.

Äta sova dö

(Gabriella Pichler, TriArt, 2012)

Filmen handlar om 21-åriga Rasa som varslas från sitt jobb på grönsaksfabriken på en liten ort i Skåne och hennes kamp för att hitta ett nytt jobb och en anständig tillvaro.

Två dagar en natt

(Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne, TriArt, 2014)

Denna franskspråkiga film handlar om Sandra som varit sjukskriven och sägs upp på grund av arbetsbrist. Hennes kollegor har erbjudits en bonus om de går med på att klara sig utan Sandra. Vi får följa Sandras försök att övertala sina kollegor att inte gå med på erbjudandet.

Butiken (Ami-Ro Sköld, TriArt, 2022)

Äta sova dö (Gabriella Pichler, TriArt, 2012)

Pride

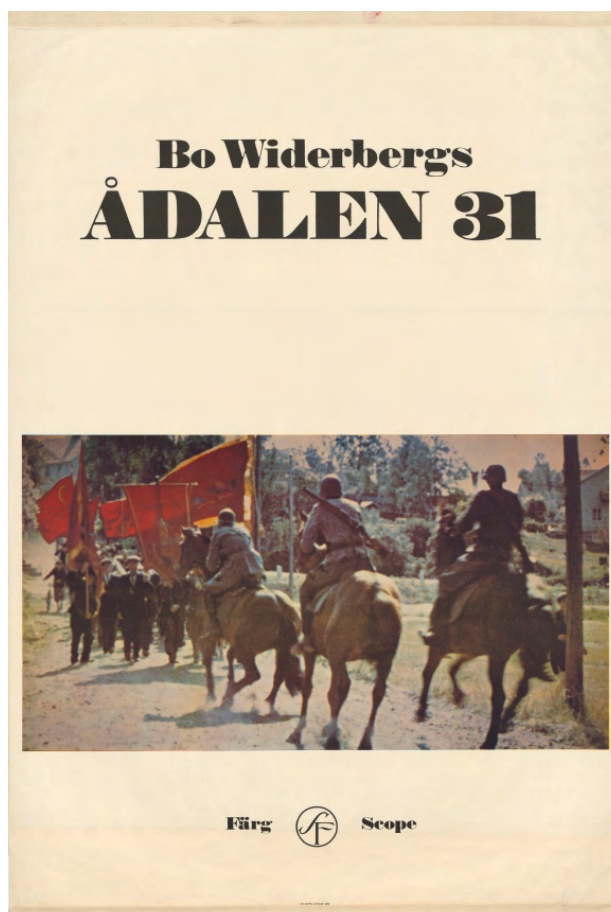
(Matthew Warchus, TriArt, 2014)

Filmen utspelar sig under gruvstrejken i Storbritannien 1984 och handlar om en grupp gay-aktivister från London som åker till den walesiska byn Dulais för att ge sitt stöd till de strejkande gruvarbetarna.

Ådalen 31

(Bo Widerberg, Svensk Filmindustri, 1969)

I filmen får vi följa ett ungt pars kärlekshistoria i skuggan av de historiska händelserna som ledde fram till skotten i Ådalen 1931.

Ådalen 31 (regi Bo Widerberg, Svensk Filmindustri, 1969)

Pride (regi Matthew Warchus, TriArt 2014)

En film väcker ofta många tankar och känslor. Genom att reflektera över det ni sett och tolka de olika delarna tillsammans så kan samtalet leda till en fördjupad förståelse både för sin egen upplevelse och för de frågor som filmen berör. Det kan vara bra att börja med att minnas tillsammans och beskriva de olika delarna i filmen så sakligt som möjligt utan att värdera. Åsikter och värderingar kan ni spara till sist i samtalet.

Förslag på samtalsmodell

Här är förslag på en samtalsmodell som kan användas.

1. Beskriv karaktärer, handling och miljöer utan att värdera.
2. Diskutera några teman som filmen berör.
3. Dela upplevelser, tankar och åsikter.

Denna modell kan med fördel göras med strukturen EPA, Enskilt Par Alla.

Eleverna får först tänka själva, sedan prata i par och till sist lyfter läraren några saker i helklass.

Beskriv filmen karaktärer, handling och miljöer

Karaktärer

Försök att beskriva filmens huvudkaraktärer.

Vad får vi veta om dem?

Vad är viktigt för dem?

Hur agerar de i de olika situationer som de är med om?

Handling

Försök beskriva filmens handling.

Vilka är de viktigaste händelserna?

Vad är det som för berättelsen framåt?

Miljöer

Försök beskriva de olika miljöerna som finns i filmen.

Hur ser det ut?

Hur är stämningen där?

Hur används musik och bildspråk för att skapa olika känslor och stämningar?

Minnen från filmen

Finns det någon del eller något citat som ni minns särskilt från filmen?

Teman att diskutera

Arbetsvillkor

Hur tror du att det är att jobba på arbetsplatsen som beskrivs i filmen?

Vad har de för arbetstider?

Finns det något de kan påverka på jobbet?

Finns det en fackförening?

Arbetsmiljön

Hur är den fysiska och psykosociala arbetsmiljön?

Vilka riskfaktorer och friskfaktorer finns det? (Sånt vi mår dåligt respektive bra av på jobbet).

Kollegor

Hur är stämningen på arbetsplatsen?

Hur är kollegorna mot varandra?

Varför tror ni att det är god eller dålig stämning bland kollegorna?

Chefer

Vilka chefer får vi möta i filmen?

Hur beter de sig?

Vad utmärker en bra chef?

Hur väl stämmer chefen i filmen in på er beskrivning?

Filmens slut

Beskriv filmens slut.

Varför tror du att de som gjort filmen valt detta slut?

Hur hade filmen slutat om du fick bestämma?

Budskap

Fanns det något uttalat eller outtalat budskap i filmen?

Vad tror du de som gjort filmen ville säga oss?

Dela upplevelser, tankar och åsikter

Min upplevelse

De här tankarna och känslorna väckte filmen hos mig.

Åsikter och värderingar

Det här tyckte jag var extra bra i filmen.

Det här tycker jag hade kunnat göras annorlunda.

Genom att göra egna filmer stimuleras elevernas bildspråk och språkförmåga. Filming och enkel redigering går ofta att göra med den teknik som finns tillgänglig t.ex. en mobiltelefon eller surfplatta. Här är förslag på några olika teman som berör arbete och som kan användas till filmuppgifter. De fungerar även bra som skrivuppgifter eller om eleverna ska göra en teaterpjäs.

En dag på mitt drömjobb

Föreställ dig en dag i ditt liv 5-10 år framåt i tiden. Hur skulle du vilja att ditt liv ser ut? Var bor du? Vilka umgås du med? Vad jobbar du med? Vad har du för arbetsuppgifter? Hur är din lön? Vad har du för kollegor? Hur är arbetsmiljön? Hur trivs du på jobbet?

En dag på jobbet år 2053

Tänk dig att du vaknar upp en dag år 2053. Vilken teknik använder du i din vardag och på jobbet? Har det blivit sämre eller bättre för arbetstagare? Beskriv en vanlig dag i ditt liv. Förslag på saker som kan vara med: arbetsuppgifter, arbetstider, trivsel på jobbet, faror på jobbet, resväg till jobbet, matvanor eller fritidsintressen.

En dag på jobbet år 1910

Titta på bilden från Bolinders verkstad år 1910 i materialet *Arbetsmiljö – Så funkar det* eller bilden på ett café i Stockholm år 1910 i materialet *Arbetslivet – om arbetsmarknaden i Sverige och världen* eller en annan bild från samma tid. Välj en person på en av bilderna och beskriv en vanlig dag i personens liv från att den vaknar tills den går och lägger sig.

Förslag på saker som kan vara med; arbetsuppgifter, arbetstider, trivsel på jobbet, faror på jobbet, matvanor, bostad, resväg till jobbet, familj, vänner och drömmar.

Gör en fortsättning

Gör en fortsättning på en film ni sett där vi får reda på vad som hände sen med de olika personerna och vad de tänkte om det som hände. Testa att växla berättarperspektiv så att vi får höra olika personers berättelse.

Skriv ett alternativt slut

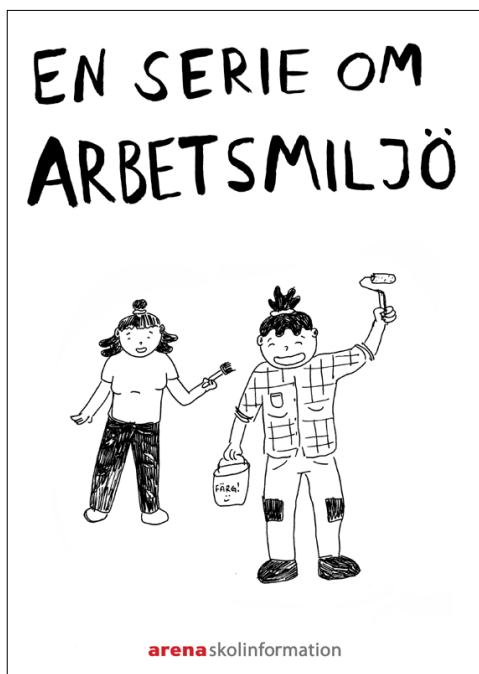
Hur slutade filmen ni sett?

Hur skulle filmen slutat om du fick bestämma?

Gör ett alternativt slut på filmen.

På arbetslivskoll.se så hittar ni bl.a. följande material som passar bra om ni vill jobba vidare med teman kring arbetsvillkor och arbetsmiljö.

- » Serie A-Ö om arbetslivet med tillhörande lärarhandledning.
- » Filmerna *Vanliga frågor och svar del 1 och 2* med tillhörande lärarhandledning.
- » *Arbetslivet – om arbetsmarknaden i Sverige och världen* med tillhörande lärarhandledning. Finns även som ljudbok.
- » *Arbetsmiljö – Så funkar det* med tillhörande lärarhandledning. Finns även som ljudbok.
- » *En serie om arbetsmiljö* med tillhörande lärarhandledning.

Illustrationer: Sofia Lucas och Julia Balke.

Materialets koppling till ämnesplaner

Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Svenska (Gy 11)

Ämnets syfte

- » "Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar sin förmåga att kommunicera ital och skrift ...
- » ... att använda skönlitteratur och andra typer av texter samt film och andra medier som källa till självinsikt och förståelse av andra människors erfarenheter, livsvillkor, tankar och föreställningsvärldar
- » ... utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv ..."
- » "Undervisningen ska stimulera elevernas lust att tala, skriva, läsa och lyssna och därmed stödja deras personliga utveckling. Eleverna ska ges möjlighet att bygga upp en tillit till sin egen språkförmåga och tillägna sig de språkliga redskap som krävs för vardags- och samhällsliv. "De ska också ges möjlighet att utveckla sådana kunskaper om muntlig och skriftlig kommunikation som behövs i arbetslivet och för vidare studier ..."

Utdrag ur centralt innehåll Svenska 1

- » "Centrala motiv, berättarteknik och vanliga stildrag i fiktivt berättande, till exempel i skönlitteratur och teater samt i film och andra medier.

Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Svenska (Gy 25)

Ämnets syfte

- » "Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar sin förmåga att tala, lyssna, läsa och skriva...
- » Undervisningen ska lyfta fram skönlitteraturens estetiska värde och stimulera eleverna att använda skönlitteratur, teater, film och andra medier som källa till förståelse av egna och andras erfarenheter och livsvillkor...
- » ...utmana eleverna till nya tankesätt och öppna för nya perspektiv..."

Utdrag ur centralt innehåll Svenska nivå 1

- » ".Grunderna i den retoriska arbetsprocessen."
- » "Centrala motiv, berättarteknik och stildrag i fiktivt berättande."

